

Ergoterapi Açısından Afetlere Hazırlık ve Müdahale

Uz. Fzt. Sinem Salar

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Afet; insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, insanın normal yaşantısını ve eylemlerini durduran veya kesintiye uğratan, imkânların yetersiz kaldığı, doğal veya insan kökenli olaylara verilen genel bir isimdir. Afetler kişilerin ve toplumların aktivite performanslarını uzun ve kısa dönemde önemli ölçüde etkilemektedir. Bu dönemler rolleri, alışkanlıkları ve rutinleri kesintiye uğratarak kişisel kayıplar ve çevresel değişiklikler meydana getirir. Bu sorunlar afet sonrası herkes tarafından yaşanırken, engelliler, yaşlılar, kadın ve çocukların daha fazla dezavantaj yaşadıkları bilinmektedir. Afet durumlarında engellilerin %60'ı gözden kaçmakta ve 'normal zamanlardan' daha fazla dışlanmaktadır. Ayrıca ölüm ve yeni bir özre sahip olma ihtimalleri diğer kişilere oranla daha fazladır. Kadınlar ve çocuklar, erkeklerden 14 kat daha fazla risk altında olup, yaşlılar da yüksek risk grubundadır.

Afet durumunda ergoterapinin amaçları; kişilerin yaşam rolleri ve aktivitelere katılımlarını desteklemek ve yaşam kalitesini artırmak; kişiler ve toplumun, aktiviteler yolu ile afetin etkileriyle başa çıkma-larında yardımcı olarak toplumun mental sağlığını korumak; aktivite adaptasyon sürecini kolaylaştırmak ve optimal aktivite performansına geri dönüşü sağlamaktır. Ergoterapistler afet öncesi hazırlık, afet sonrası müdahale ve afet sonrası toparlanma / rehabilitasyon süreçlerinin tümünde yer alırlar. Toplum temelli rehabilitasyon ekibinin bir üyesi olarak toplumda kapasite oluşturmak amacıyla aktivite temelli projeler yürütürler. Kişilerin ve toplumun günlük yaşam aktiviteleri, serbest zamanları ve sosyal katılımları arasındaki dengeyi yeniden sağlamak için müdahaleler planlar ve uygular. Diğer uygulamalar;

- Ulaşılabilir bir çevre yaratmak
- Afet sonrası kamplarda engelliler, kadınlar, yaşlılar ve çocuklar gibi dezavantajlı grupların günlük rutinlerini organize etmek
- Afet sonrası kişilerin (özellikle dezavantajlı grupların) yaşam alışkanlıkları, rolleri ve anlamlı amaçlı aktivitelerine geri dönmeleri için toplum temelli rehabilitasyon programları planlamak ve yürütmek, toplum liderleriyle birlikte destek sistemlerini yeniden organize etmek, gönüllü eğitimleri yapmak
- Topluluğun mental sağlık durumlarını değerlendirmek, aktivite temelli yaklaşım ve danışmanlıkla mental sağlık programlarını yürütmek
- Üretkenlik/ gelir yaratmak ve Mesleki Rehabilitasyon
- Paydaşlıklar oluşturmak, kaynak yaratmak ve afete acil cevap veren koordinasyon merkezinin bir parçası olmak
- Haklar ve politikaları geliştirmek için savunmak
- Ergoterapistler ve paydaşları için eğitim seminerleri/ çalıştaylar hazırlamak
- Ulusal, bölgesel ve global eylem planları ve projelerine katkıda bulunmak

Kaynaklar

1. WFOT (2007), WFOT's Disaster Preparedness & Response: Information & Resource Package
2. AOTA (2011), The Role of Occupational Therapy in Disaster Preparedness, Response and Recovery. *The American Journal of Occupational Therapy*. Volume 65; (6)